

Beste lezer,

Dit is de conceptversie van het Ondersteuningsplan 2022-2026 van SWVAM. Opgesteld op basis van de input die in 2020-2021 in verschillende netwerken opgehaald werd. Graag delen we in deze fase de gedachtenvorming in dit plan ook wat breder dan alleen in onze eigen netwerken. We nodigen je daarom van harte uit om mee te denken en te reageren.

We zijn op zoek naar kritische, liefst opbouwend geformuleerde feedback, waarmee we dit plan op een hoger niveau kunnen tillen om het toekomstbestendig en praktisch uitvoerbaar te maken. In de leeswijzer is concreter benoemd op welke onderdelen we input aan je vragen.

Voel je vrij om rechtstreeks via de mail te reageren: fjordaam@swvam.nl.

Met vriendelijke groet, Frans Jordaan,
directeur-bestuurder SWVAM, 8 oktober 2021.

Leeswijzer

Een ondersteuningsplan heeft twee functies:

1. formuleren van visie en ambities voor het waarmaken van Passend Onderwijs in de regio;
2. vastleggen van afspraken over basisondersteuning, procedures en beoogde resultaten.

Alleen de tweede functie is wettelijke vereist vanuit het Ministerie van Onderwijs. Niettemin nemen we in dit plan veel ruimte voor het uitwerken van visie en ambitie, omdat dit onze koers bepaalt.

We stellen flink wat vragen. We verzoeken je om tijdens het lezen op deze vragen te reflecteren. Dat mag natuurlijk ook een selectie van vragen zijn, al naar gelang je een vraag van belang vindt.

- Als raamwerk voor het beleid in de komende jaren kiezen we voor het formuleren van drie focuspunten, met daarbij een aantal leidende principes en een set van doelstellingen.
 - *Ervaar je dit raamwerk als een coherent geheel?*
 - *Denk je dat het de belangrijke vraagstukken rond Passend Onderwijs een plek geeft?*
- Om de essentie van Passend Onderwijs scherp voor ogen te houden, introduceren we het driehoeksmodel 'kennen-begrijpen-organiseren'.
 - *Herken je de bedoeling van Passend Onderwijs voldoende terug in het driehoeksmodel?*
- In dit plan stellen we het streven naar meer inclusie centraal. Dit sluit aan bij het landelijke beleid van de verbeteraanpak Passend Onderwijs.
 - *Wat versta je zelf onder meer inclusie?*
 - *Welke vormen van meer inclusie kunnen we via Passend Onderwijs realiseren?*
- In dit plan dienen we de beoogde kwalitatieve en kwantitatieve resultaten te beschrijven. We nemen al een aantal hoofd- en subdoelstellingen op. Deze willen we nog scherper uitwerken.
 - *Wat zie je als de belangrijkste resultaten die we met Passend Onderwijs zouden kunnen en moeten bereiken?*
 - *Heb je suggesties voor een meetbare omschrijving van de resultaten?*

- Het is van belang dat het Ondersteuningsplan gedragen wordt door alle betrokkenen binnen het netwerk van leerlingen, ouders, scholen, samenwerkingsverband, gemeenten en netwerkpartners. Dit wordt in december formeel geregeld via instemming en bestuurlijke vaststelling. Daarna willen we dat het plan richting en houvast geeft aan alle activiteiten in de praktijk.
 - *Welke bijdrage kun je zelf leveren aan het waarmaken van de doelstellingen uit dit plan?*

Los van deze gerichte vragen, kun je altijd de vrijheid nemen om ook andere feedback te geven. Misschien roept het ook vragen op. Daar willen we dan graag kennis van nemen.

Tot slot nog deze opmerkingen:

Aan dit conceptplan is nog geen volledig uitgewerkte begroting gekoppeld. Daar wordt wel naar verwezen, maar is op dit moment nog niet beschikbaar.

In deze versie staan links naar onze website, die nog niet actief zijn. De website wordt geactualiseerd als de volgende versie van het plan gereed is.

Opdrachtgever SWVAM
Projectnummer 20158
Onderwerp Ondersteuningsplan 2022-2026, conceptversie 1
Datum 8 september 2021

SAMENWERKINGSVERBAND
AMSTELLAND EN DE
MEERLANDEN

VO-Samenwerkingsverband Amstelland en de Meerlanden - VO2709

Ondersteuningsplan 2022-2026

'Ontwikkeling voor ieder kind mogelijk maken'

Conceptversie 1, 8 september 2021

Opgesteld door: Frans Jordaan (directeur-bestuurder)
Redactie/eindredactie: Huis Communicatie

Instemming OPR op:

Instemming RvT op:

Gepasseerd in OOGO op:

Bestuurlijk vastgesteld op:

Inhoudsopgave

1.	Dit vinden we - onze overtuiging en motivatie	4
2.	Hier gaan we voor – onze focus en leidende principes.....	5
3.	Dit doen we de komende vier jaren – ons strategisch beleid en doelen	9
4.	Dit beloven we – onze ambities voor de langere termijn.....	17
5.	Zo verantwoorden wij ons – onze planvorming en evaluatie	18
6.	Zo werken we – onze structuur en afspraken.....	19
7.	Afkortingen en begrippen	20

1. Dit vinden we - onze overtuiging en motivatie

Ieder kind wil zich ontwikkelen. Iedere ouder wil zijn kind daarbij helpen. Elke school wil kinderen begeleiden, stimuleren en ondersteunen in hun groeiproces. Kortom: kinderen, ouders en scholen zijn in onze overtuiging allemaal gericht op ontwikkeling. Als je je ontwikkelt, leer je daarvan. Daarom gaan leren en ontwikkelen altijd samen. Voor SWVAM zijn dit fundamentele, niet-vrijblijvende grondbeginselen.

Leren en ontwikkelen gaat niet altijd vanzelf. Er zijn jongeren die moeizaam tot leren en ontwikkelen komen, vaak tot onmacht van henzelf, hun ouders en leraren. Voor hen is er Passend Onderwijs. Voor hen hebben wij de opdracht:

- Te onderzoeken waardoor het ontwikkelen zo moeizaam gaat.
- De ontwikkeling zo veel als mogelijk te laten doorgaan.
- Hen wegwijs te maken in de maatschappij.
- Hen zo te begeleiden dat zij hun eigen ontwikkelingsmogelijkheden kunnen waarmaken.

Wij nemen onze opdracht zeer serieus. Met behulp van geld dat we van de rijksoverheid ontvangen, zetten wij ons elke dag voor onze leerlingen in. Hoe en waarom we dat doen, beschrijven we in dit Ondersteuningsplan 2022-2026. Meer over SWVAM is te lezen op onze website www.swvam.nl.

Wij, dat zijn leerlingen, ouders, scholen, schoolbesturen, gemeenten, netwerkpartners én het samenwerkingsverband SWVAM. Onze rollen verschillen, ons belang is hetzelfde: er met elkaar voor zorgen dat de opdracht slaagt. Ieder kind moet zijn eigen ontwikkelingsmogelijkheden kunnen waarmaken. Als leerlingen, ouders en docenten dat ervaren, dan is onze missie geslaagd. Daarom luidt ons motto: **Ontwikkeling voor ieder kind mogelijk maken!**

Dit is SWVAM

[dit plaatsen we in een kader]

SWVAM is het samenwerkingsverband 2709 Amstelland en de Meerlanden. Het samenwerkingsverband heeft als werkgebied de Amstellandgemeentes (Aalsmeer, Amstelveen, Ouder-Amstel en Uithoorn) en de Meerlanden (gemeente Haarlemmermeer). Een overzicht van de besturen en scholen is te vinden op [onze website](#).

2. Hier gaan we voor – onze focus en leidende principes

Missie, visie, kernwaarden

Onze missie is om alle leerlingen op de aangesloten scholen passend onderwijs en waar nodig passende ondersteuning te bieden. In onze visie gaan we uit van het schoolmodel, waarbij onderwijs en ondersteuning zoveel mogelijk op de school van de leerling gegeven worden. Onze kernwaarden verbinden, vertrouwen en verantwoordelijk sluiten hierbij aan: het samenwerkingsverband brengt mensen bij elkaar; de samenwerking binnen het schoolmodel is gebaseerd op vertrouwen; over de opbrengsten en de inzet van middelen leggen we regelmatig verantwoording af.

Hoofddoelstellingen

In het Ondersteuningsplan 2018-2022 formuleerden we twee hoofddoelstellingen. Deze gelden ook de komende vier jaar:

1. Onze leerlingen stromen zonder onderbrekingen en op hun niveau uit naar passend vervolgonderwijs.
2. We rusten onze organisaties (mensen, werkprocessen, instrumentarium) voldoende toe om de leerlingen binnen te houden.

In de periode 2022-2026 geven we dit vorm door te focussen op de leerling, onze professionaliteit en de beleids- en kwaliteitscyclus. We lichten dit hieronder toe.

Focus 1: de leerling

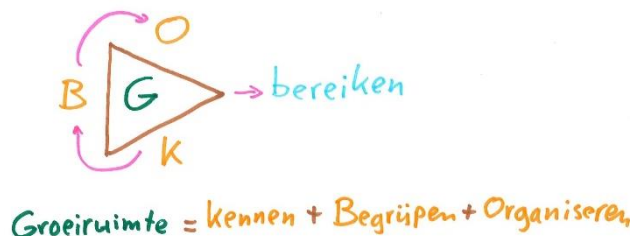
Onze belangrijkste focus is de ontwikkeling van de leerling. Daarom richten wij ons in alles wat wij doen allereerst op de leerling, en op de ouders die naast de leerling staan en hun kind in de ontwikkeling willen stimuleren.

Ontwikkeling voor ieder kind mogelijk maken, dat is ons motto. De ruimte voor de leerling om te groeien is optimaal als we ons richten op drie essentiële taken:

- We **kennen** de leerling (de leerling kent zichzelf).
- We **begrijpen** de leerling (de leerling begrijpt zichzelf).
- We **organiseren** wat er nodig is (de leerling heeft een ondersteuningsvraag).

Als we kennen, begrijpen en organiseren volledig uitvoeren geeft dat de meeste groeirimte en bereiken we onze doelen. Het organiseren van onderwijs en ondersteuning heeft optimaal effect als we onze leerlingen kennen en begrijpen wat zij nodig hebben.

We stellen ons deze taken voor als een gelijkzijdige driehoek. De zijden zijn even lang en in balans, zodat de driehoek het grootst mogelijke oppervlak heeft. Dit oppervlak symboliseert de groeiruumte. De takendriehoek ziet er als volgt uit:

Binnen Focus 1 formuleren we het volgende leidende principe:

1. De takendriehoek is het basiskader voor de uitvoering van ons werk.

Leidend principe 1: De takendriehoek is het basiskader voor de uitvoering van ons werk

Kennen, begrijpen en organiseren passen we dagelijks toe, meestal onbewust, als we bezig zijn met leerlingen.

Kennen

Kennen is een taak voor leerling, ouders en school. Het begint bij de leerling zelf. Wie ben ik? Wat kan ik? Wat wil ik? De leerling heeft wensen, twijfels, dromen en soms al ambities. De ouders kennen de eigenschappen van hun kind. Ze zijn trots, soms teleurgesteld, maar koesteren hoop en hebben verwachtingen. De school weet hoe de leerling presteert en wat haalbaar is. Vanuit onderwijskundige deskundigheid en pedagogische betrokkenheid helpt de school richting geven aan het toekomstperspectief van de leerling.

Vanuit het kennen ontwikkelt de leerling zelfkennis, zelfbeeld, identiteit en toekomstperspectief. Veel leerlingen wijzen zichzelf en hun omgeving als vanzelf en moeiteloos de weg in hun ontwikkeling: dit gebeurt impliciet. Bij andere leerlingen is het nodig over hun persoonlijke 'handleiding' te spreken, op een expliciete manier, zodat deze opgeschreven en gedeeld kan worden, bijvoorbeeld in een [OPP \(Ontwikkelingsperspectiefplan\)](#). De volgende leidende vragen helpen daarbij. Als we de vragen met elkaar in balans houden, doen we recht aan de behoeften van leerlingen én die van docenten en mentoren.

Leidende vragen vanuit de leerling:

1. Waarom heb ik de handleiding nodig?
2. Wat moet er in komen?
3. Wie kan mij helpen en steunen?
4. Hoe en hoe lang kan ik het beste geholpen worden?
5. Wanneer kan ik mezelf weer de weg wijzen?

Leidende vragen vanuit de school:

6. Hoe actief moeten de docenten de handleiding in de klas gebruiken?
7. Hoe consequent moet dat?
8. Met hoeveel handleidingen kunnen we in één klas uit de voeten?
9. Zijn bepaalde handleidingen samen te voegen tot één gezamenlijke?

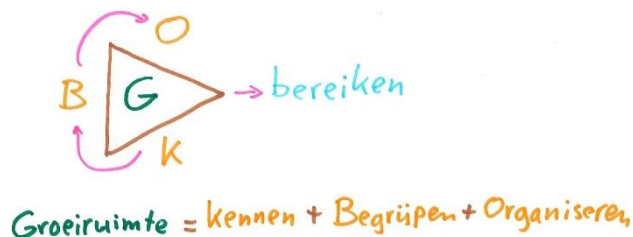
Begrijpen

Begrip ontstaat na een interactief proces van praten, toelichting geven en overeenstemming zoeken. Als een leerling een zichtbare handleiding nodig heeft, komen we bij elkaar in een [multidisciplinair overleg \(MDO\)](#) en vertellen we wat we weten en welke vragen we hebben. De handleiding, het [OPP](#), bouwen we in dit proces op met leerling, ouders, docent, mentor, zorgteam en andere betrokken partijen.

Organiseren

Organiseren volgt uit het beantwoorden van de negen leidende vragen. Alle mogelijkheden om ondersteuning voor leerlingen te organiseren, beschrijven we in hoofdstuk 3.

De takendriehoek is tevens een nuttige leidraad bij de monitoring op groepsniveau. Via **kennen** monitoren we alle populatiegegevens en kengetallen op het niveau van scholen, gemeenten en regio. **Begrijpen** staat voor de data over leerlingen met een [ondersteuningsbehoefte](#), met een [zorgvraag](#) naar de netwerkpartners en met een verwijzing naar het [speciaal onderwijs](#). Via **organiseren** kijken we naar het dekkend aanbod van voorzieningen. Het oppervlak van de takendriehoek (de groeirimte) symboliseert in dat geval de kwaliteit van ons werk en hoe doelmatig we de middelen inzetten.

Focus 2: onze professionaliteit

Een tweede belangrijk focuspunt binnen ons werk is onze professionaliteit. Passend Onderwijs is nog in ontwikkeling en SWVAM bevindt zich in veel opzichten in een lerende fase. Wij willen kennis versterken, oefenen in vaardigheden en processen en systemen optimaliseren. Bij onze professionaliteit hoort ook het uitvoeren van de [landelijke evaluatie Passend Onderwijs en de verbeteraanpak van OCV uit 2020](#). Deze zijn gericht op meer [inclusief onderwijs](#), onderwijs waaraan ieder kind meedoet. Wij willen inclusief onderwijs de komende jaren meer inhoud geven. Voorlopig omschrijven we het als volgt:

We willen leerlingen zoveel mogelijk thuisnabij kunnen laten leren; in een omgeving waar ze ook hun vrienden, leeftijdgenoten en interessegenoten ontmoeten. Als leerlingen extra ondersteuning nodig hebben, organiseren we dat zoveel mogelijk binnen hun eigen leeromgeving. Als er toch een gespecialiseerde omgeving nodig is, streven we altijd naar snelle doorstroom naar of terugkeer in een meer reguliere leeromgeving.

In hoofdstuk 4 vertellen we meer over inclusief onderwijs.

Binnen Focus 2 formuleren we drie leidende principes:

2. Inclusie is een grondhouding binnen onze professionele cultuur.
3. We werken altijd multidisciplinair in zorgteams op de scholen.

4. SWVAM is een kleine, efficiënte organisatie met een hoge kwaliteit.

Leidend principe 2: Inclusie is een grondhouding binnen onze professionele cultuur

We stimuleren iedere leerling tot leren en ontwikkelen, ook als het ingewikkeld is. Onze grondhouding straalt inclusie uit. Dit is onderdeel van de professionele cultuur op de scholen, bij het samenwerkingsverband en bij de netwerkpartners. Zo bereiken we dat inclusief onderwijs in eerste instantie binnen het onderwijs gerealiseerd wordt, en niet automatisch via extra interventies.

Leidend principe 3: We werken altijd multidisciplinair in zorgteams op de scholen

Als leerlingen extra ondersteuning nodig hebben, wordt dit geboden door het zorgteam van de school. Deze neemt de verantwoordelijkheid van de docent en mentor niet over, maar vult aan. Het **kennen** blijft een eerste verantwoordelijkheid van de docent en mentor. Het zorgteam besteedt veel aandacht aan het **begrijpen** en het **organiseren**.

Leidend principe 4: SWVAM is een kleine, efficiënte organisatie met een hoge kwaliteit

Omdat Passend Onderwijs op scholen plaatsvindt en de middelen daarvoor bestemd zijn, houden we de organisatie van SWVAM klein en efficiënt. Tegelijkertijd stellen we hoge eisen aan onze kwaliteit. SWVAM wil beleidsrijk zijn en initiatieven nemen die anticiperen op complexe vraagstukken. Daarom stellen we hoge eisen aan de potentie van ons personeel.

Focus 3: beleids- en kwaliteitscyclus

Onze derde focus is de beleids- en kwaliteitscyclus te verbeteren, zodat we middelen doelmatig inzetten en er voor elke leerling een doorgaande leer- en ontwikkelingslijn is. De beleids- en kwaliteitscyclus geeft ons een solide, meerjarig kader om onze kwaliteit en opbrengsten aan te toetsen. Met andere woorden: maken wij ontwikkeling voor elk kind mogelijk?

Passend Onderwijs verzorgen we met een netwerk van belanghebbenden. Zij hebben elk een eigen rol, taak en verantwoordelijkheid. Ons netwerk is gelaagd en staat onder invloed van verschillende sturende krachten. Wat er in de ene laag in het netwerk gebeurt, heeft gevolgen voor de andere laag. Ook maatschappij, politiek en media hebben een taak: zij bepalen de publiek waarde van ons werk.

Het is onze opgave om binnen dit krachtenveld het beleid zo te bepalen en middelen zo in te zetten dat er een sluitend en op elkaar afgestemd systeem van onderwijs en zorg ontstaat. In de ideale situatie kan iedere leerling zich zonder onderbrekingen ontwikkelen en overstappen van de ene fase naar de andere. Als dit niet lukt, dan willen wij dat via onze beleids- en kwaliteitscyclus tijdig ontdekken, zodat we kunnen organiseren wat nodig is.

Binnen Focus 3 formuleren we twee leidende principes:

5. We bouwen ons beleid op via netwerksamenwerking.
6. We kunnen altijd verantwoording afleggen.

Leidend principe 5: We bouwen ons beleid op via netwerksamenwerking

Het beleid van het samenwerkingsverband, de scholen, de gemeenten en de andere partners moet op elkaar aansluiten. Een goede permanente samenwerking is een harde voorwaarde. Daarbij blijven onze kernwaarden verbinden, vertrouwen en verantwoorden ons kompas.

Leidend principe 6: We kunnen altijd verantwoording afleggen

We willen ons beleid graag waarmaken. Daarom vertellen we elkaar wat we bereiken. We laten het zien met valide data en evaluaties. Kwalitatieve en kwantitatieve bevindingen vinden we even belangrijk. Onze systematiek van monitoring en verantwoording is duurzaam en cyclisch en vindt dus doorlopend plaats. In toenemende mate willen we, via verschillende kanalen, kunnen vertellen wat de maatschappelijke waarde van ons werk is.

3. Dit doen we de komende vier jaren – ons strategisch beleid en strategische doelen

Dit Ondersteuningsplan 2022-2026 is een vervolg en een verdere uitwerking van het Ondersteuningsplan 2018-2022. Onze manier van werken is duurzaam en geeft resultaat. Wij vinden dat het altijd beter kan en zijn ons bewust van het risico op toenemende kansenongelijkheid voor individuele en groepen leerlingen. Op basis van onze resultaten weten we echter dat we het roer in een nieuwe planperiode niet radicaal hoeven om te gooien. Met onze hoofddoelstellingen als basis sturen we de komende vier jaar bij via onze strategische doelen. We zetten voort, onderhouden en bouwen verder uit wat eerder in gang is gezet: de trajectvoorzieningen en de zorgteams binnen de scholen, de governance van het samenwerkingsverband en de netwerkvorming binnen de regio. Zo kunnen we onze resultaten steeds verbeteren en sluiten we aan bij de [Verbeteraanpak Passend Onderwijs van het ministerie van OCW](#), die eind 2020 verscheen.

In dit hoofdstuk vertellen we hoe Focus 1, 2 en 3 (beschreven in hoofdstuk 2) willen uitvoeren. Dit is ons strategisch beleid voor de periode 2022-2026. Ons strategisch beleid vertalen we in strategische doelen die ons helpen om concreet aan de slag te gaan en ons te richten op resultaten. Dit alles met ons motto voor ogen: ontwikkeling voor ieder kind mogelijk maken.

Uitwerking Focus 1: de leerling

Ons belangrijkste focuspunt is de ontwikkeling van de leerling. Daarom zijn wij allereerst gericht op het leveren van ondersteuning aan de leerling. Het gaat hierbij om:

1. Leren binnen de basisondersteuning
2. Leren met extra ondersteuning
3. Leren met gespecialiseerde ondersteuning
4. Leren bij langdurig verzuim en thuiszitten

Leren binnen de basisondersteuning

Dit gaat over leerlingen die geen aparte ondersteuning nodig hebben of die voldoende hebben aan lichte ondersteuning. Vormen van lichte ondersteuning bieden wij op de reguliere scholen voor praktijkonderwijs, vmbo, havo en vwo, inclusief [vavo](#) ([kijk hier voor een compleet overzicht van de scholen](#)). Lichte ondersteuning valt onder de basisondersteuning en wordt geboden vanuit de zorgstructuur van de school.

Uitgangspositie in 2022

De reguliere scholen die bij SWVAM zijn aangesloten zorgen voor een brede basisondersteuning. Hoe zij dit precies doen, beschrijven zij in hun [schoolondersteuningsprofiel \(SOP\)](#). Deze zijn te vinden [op onze website](#). Enkele voorbeelden van basis- en lichte ondersteuning die scholen bieden zijn gedifferentieerd lesgeven, dyslexie- en dyscalculiebegeleiding en werken met een eigen begeleider Passend Onderwijs. Voor het regelen van ondersteuning werken we met [OPP's](#) en [MDO's](#).

Bekostiging

Voor de basisondersteuning ontvangen de betreffende scholen ondersteuningsbekostiging van het ministerie van OCW via SWVAM. Dit gebeurt op basis van het leerlingenaantal en een wegingsfactor voor de verschillende schooltypen. Alle scholen ontvangen daarnaast geld voor schoolmaatschappelijk werk en voor onderwijs aan nieuwkomers. De havo-/vwo-scholen krijgen daar bovenop middelen uit de hoogbegaafdheidssubsidie, die in 2023 eindigt.

Wij zien het [praktijkonderwijs](#) en het [leerwegondersteunend onderwijs](#) in hun geheel als lichte ondersteuning. Bekostiging van het praktijkonderwijs regelen we via de [toelaatbaarheidsverklaring \(TLV\)](#) van de leerling. Mogelijk verandert deze bekostigingssystematiek; wij volgen de landelijke ontwikkelingen. Bekostiging van het leerwegondersteunend onderwijs gebeurt [via de actuele afspraken over de verdeling van deze middelen](#).

Elk jaar formuleert elke school een aantal actiepunten en levert daarbij een begroting aan. Met elkaar en met SWVAM evalueren de scholen de realisatie van de actiepunten en de inzet van de middelen.

Voorstel strategische doelen richting 2026

1. Goed begeleide **overgangsfasen** creëren tussen PO en VO en van VO naar vervolgonderwijs voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte.
2. Versterken van de ondersteuning aan leerlingen en docenten **in de klas**.
3. Ervaring opdoen via pilots en proeftuinen met **innovatieve vormen** van begeleide overgang van PO naar VO en ondersteuning in de klas.

Koppeling begrotingsprogramma's

Onder andere bestedingsplan versnelde afbouw reserves.
Najaar 2021 verder invullen

Leren met extra ondersteuning

Dit gaat over leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben om zonder onderbrekingen door te kunnen groeien naar het vervolgonderwijs. Deze extra ondersteuning kan niet geboden worden vanuit de zorgstructuur van de school; hiervoor is inzet van externe (zorg)partijen nodig.

Uitgangspositie in 2022

We kennen twee vormen van extra ondersteuning: trajecten met individueel maatwerk en een meer groepsgericht aanbod.

- Bij individueel maatwerk vormen we een arrangement waarbij de leerling ondersteuning krijgt van een externe, gespecialiseerde partij. Dit kan op school plaats vinden, maar ook buiten school. Een voorbeeld is de begeleiding aan een leerling die vanuit een periode van verzuim weer terugkeert op school. Het begeleidingstraject start vanuit huis en verplaatst zich stap voor stap naar school. Een ander voorbeeld is het verder onderzoeken van de problematiek waar een leerling mee kampt. Door de ambulante inzet van een GGZ-instelling krijgen leerling, ouders en school meer duidelijkheid en advies over hoe te handelen. Dit zijn slechts enkele van de talloze mogelijkheden.
- Groepsgericht aanbod van extra ondersteuning bieden we binnen en buiten de regio van SWVAM. Binnen SWVAM hebben we een perspectiefroute voor leerlingen die geen aansluiting meer hebben met het voortgezet onderwijs. Zij staan op de splitsing tussen werk en mbo. De perspectiefroute wordt aangeboden binnen Altra College Haarlemmermeer. Deelnemers oriënteren zich op hun beste keuze en bereiden zich daar op voor. Buiten de regio van SWVAM, met name in Amsterdam en Zuid-Kennemerland, hebben een aantal [reguliere VO-scholen aanvullend zorgaanbod \(VO+\)](#). Leerlingen uit onze regio kunnen daar onderwijs volgen.

Bekostiging

Individueel maatwerk zit vaak op het snijvlak van onderwijs en zorg. Daarom delen we de bekostiging ervan meestal met de gemeenten. Voor groepsgericht aanbod buiten onze regio vergoedt SWVAM de bekostiging. Hierover hebben wij afspraken met de omliggende samenwerkingsverbanden.

Voorstel strategische doelen richting 2026

4. Vergroten van de mogelijkheden voor **individueel en groepsgericht maatwerk**, zodat leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, dit zoveel mogelijk binnen SWVAM kunnen krijgen.
5. Ervaring opdoen via pilots en proeftuinen met **innovatieve vormen** van individuele en groepsgerichte extra ondersteuning.
6. Mee-investeren in **groepsgericht aanbod voor anderstalige leerlingen** die het Nederlands onvoldoende beheersen, zodat zij op hun cognitieve niveau onderwijs kunnen volgen en we schooluitval of ernstige psychische klachten kunnen terugdringen en voorkomen.

Koppeling begrotingsprogramma's

Onder andere bestedingsplan versnelde afbouw reserves.

Najaar 2021 verder invullen

Leren met gespecialiseerde ondersteuning

Dit gaat over leerlingen die meer nodig hebben dan we vanuit de basis- en extra ondersteuning kunnen bieden. Vaak speelt het [voortgezet speciaal onderwijs \(VSO\)](#) hierbij een rol, maar er zijn ook andere vormen.

Uitgangspositie in 2022

Gespecialiseerde ondersteuning bieden wij aan via de volgende ondersteuningsvormen:

- Bij SWVAM zijn twee scholen voor VSO aangesloten: De Waterlelie in Cruquius en Altra College Haarlemmermeer in Hoofddorp. Een kwart tot een derde van de leerlingen die via SWVAM een [toelaatbaarheidsverklaring](#) ontvangt, gaat naar De Waterlelie of Altra. De overige leerlingen gaan naar VSO-scholen bij collega-samenwerkingsverbanden, vooral in Amsterdam en Zuid-Kennemerland. Soms is die school voor hen dichterbij, soms kiezen leerlingen en ouders daarvoor vanwege een bepaald aanbod of imago: ons dekkend aanbod bevindt zich deels buiten onze regio. Wij proberen te sturen op een korter verblijf in het VSO, waarbij de overstap soepel verloopt. Als leerlingen in de onderbouw instromen in het VSO, lukt het beter hen daarna te laten terugstromen naar het reguliere VO. Kortere verblijven geeft bovendien meer flexibiliteit en daarmee meer ruimte voor een divers aanbod binnen Altra.
- We bieden gespecialiseerde ondersteuning in de vorm van [residentiële voorzieningen](#), waar de jongere woont. Via het Masterplan Jeugdhulp in de provincie Noord-Holland ondersteunt SWVAM het omvormen van grootschalige, bovenregionale residentiële voorzieningen naar kleinschalige ondersteuning dicht bij huis. Dit proces bevindt zich nog in de beginfase.
- Binnen SWVAM bestaan [onderwijszorgarrangementen](#) zoals [School2Care en Digibende](#). We verwachten dat dit soort arrangementen zal toenemen. Ons beleid in de positionering, toeleiding en bekostiging bouwen we verder op.
- Voor een zeer kleine groep leerlingen die een vrijstelling van leerplicht hebben, experimenteren we met de inzet van gespecialiseerde docenten binnen de dagbesteding. Zo proberen we hen te begeleiden tot een meer cognitieve ontwikkeling, zodat ook zij kunnen werken aan hun ontwikkelingsmogelijkheden.

We willen meer inclusief onderwijs aanbieden waarbij leerlingen minder apart gezet worden. Daarom richten we ons de laatste jaren steeds meer op het inzetten van de expertise van het VSO binnen de reguliere scholen. Dit doen we door leerlingen in het regulier onderwijs ondersteuning te geven vanuit het VSO. Er zijn ook leerlingen die gedeeltelijk regulier onderwijs volgen en daarnaast naar een gespecialiseerde voorziening gaan, bijvoorbeeld een [symbiose](#) met het VSO of een onderwijszorgarrangement. Omgekeerd zien we ook mogelijkheden om expertise van VO naar VSO over te brengen.

Bekostiging

De twee VSO-scholen in onze regio worden, zoals wettelijk bepaald, bekostigd via het toekennen van [toelaatbaarheidsverklaringen \(TLV's\)](#). Dit vormt de basis van de bekostiging. Altra College Haarlemmermeer ontvangt daarnaast middelen voor de doorontwikkeling van het aanbod. Daarbij richten we ons met name op een groei van de inzet van VSO-expertise binnen de reguliere VO-scholen. Extra bekostiging is daarvoor vrijgekomen vanuit het [bestedingsplan voor de afbouw van de reserves van SWVAM](#).

Voor de bekostiging van De Waterlelie en andere scholen voor [ZMLK](#) buiten onze regio wordt momenteel gezocht naar aanvullende vormen van bekostiging. De TLV-bekostiging is in de praktijk niet altijd voldoende voor de ondersteuning die deze scholen bieden. Vernieuwde afspraken krijgen in de komende planperiode hun beslag.

Voorstel strategische doelen richting 2026

7. De mogelijkheden van gespecialiseerde ondersteuning binnen de reguliere VO-scholen vergroten door meer **integratie van VO en VSO**.
8. De mogelijkheden van **doorstroom van VSO naar VO** versterken.
9. **Onderwijszorgarrangementen** beter definiëren en positioneren in ons dekkend aanbod.
10. Ervaring opdoen via pilots en proeftuinen met **innovatieve vormen** van leren voor leerlingen buiten een onderwijsvoorziening.

Koppeling begrotingsprogramma's

Najaar 2021 verder invullen

Leren bij langdurig verzuim en thuiszitten

Ook leerlingen die langdurig niet naar school gaan, willen we tot leren brengen. Langdurig niet leren leidt tot een ernstige belemmering van de ontwikkeling, en vaak tot een gevoel van uitsluiting en miskenning. Omdat wij ervan uitgaan dat alle leerlingen zich willen ontwikkelen en dus willen leren, spreken wij van leerrecht in plaats van leerplicht. We sturen op aanwezigheid in de klas in plaats van te focussen op afwezigheid.

Uitgangspositie in 2022

- Het aantal thuiszitters binnen SWVAM is al enige jaren stabiel. Het neemt niet toe, maar ook niet drastisch af. Wij willen het aantal verder omlaag krijgen. De gemiddelde lengte van het verzuim neemt licht maar gestaag af. Het is voor ons een voorzichtige indicatie dat we het verzuim steeds beter onder controle krijgen. Dit komt doordat het verzuimbeleid op de scholen steeds verder professionaliseert en de samenwerking met de netwerkpartners intensiveert. Eind 2020 hebben we ons beleid bekrachtigd met het vaststellen van een [regionale werkagenda langdurig verzuim en thuiszitten](#). In de werkagenda volgen we een groot aantal van de aanbevelingen opgenomen uit [een veldonderzoek naar de aanpak van thuiszitters](#). PO, VO en gemeenten binnen de regio van SWVAM hebben zich aan de werkagenda verbonden.

Voorstel strategische doelen richting 2026

11. Het realiseren van de doelen uit de **regionale werkagenda** langdurig verzuim en thuiszitten.

Koppeling begrotingsprogramma's

Najaar 2021 verder invullen

Uitwerking Focus 2: onze professionaliteit

Onze professionaliteit is onze tweede focus. We faciliteren het verbeteren van kennis en het oefenen in vaardigheden voor en door docenten en mentoren: een van onze leidende principes. Zo bereiken we dat passend onderwijs eerst en vooral in de klas plaatsvindt. Maar onze professionaliteit is meer dan het up to date houden van kennis en vaardigheden. Het vraagt ons om een lerende gemeenschap te zijn.

Lerende gemeenschap

We willen in een omgeving werken waarin werkprocessen en samenwerkingsnetwerken op elkaar afgestemd zijn, en die tegelijkertijd dynamisch is. Door vanuit een lerende en onderzoekende houding te werken, kunnen we omgaan met trends en ontwikkelingen die niet altijd voorspelbaar zijn. We willen alert zijn op wat de samenleving van ons vraagt. Zo kunnen we onze netwerkafspraken doorlopend evalueren en bijstellen. Onze kernwaarden verbinden, vertrouwen en verantwoordelijk krijgen pas betekenis als we elkaar binnen de lerende gemeenschap willen en durven aanspreken op knelpunten en verbeteringen, en als we successen met elkaar en de omgeving delen. Wij zijn ervan overtuigd dat de lerende gemeenschap ons helpt op onze weg naar inclusie.

Uitgangspositie in 2022

Op deze manier werken wij aan een lerende gemeenschap:

- Scholen zorgen voor deskundigheidsbevordering van het personeel in de vorm van trainingen, coaching en intervisie.
- SWVAM ondersteunt dit met diverse netwerken. Daarbinnen wisselen we ervaringen, kennis en inzichten uit. We hebben een actief netwerk van zorgcoördinatoren en netwerkpartners. Het directieberaad krijgt meer het karakter van een netwerk, zodat er ruimte ontstaat om relevante thema's op inhoud uit te werken. Elk jaar komen er nieuwe netwerken bij, bijvoorbeeld rond thema's als hoogbegaafdheid en onderwijs aan nieuwkomers. Dat bevestigt dat we een lerende gemeenschap zijn.
- Tegelijkertijd willen we voorkomen dat er zoveel netwerken ontstaan dat er een te grote overlegdichtheid ontstaat. Daarom brengen we de verschillende netwerken goed in beeld. We groeperen ze in vier netwerkkolommen, passend bij de aansluitingsopgaven: van voorschoolse periode naar primair onderwijs; van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs; van voortgezet onderwijs naar mbo en ander vervolgonderwijs; van onderwijs naar arbeid en dagbesteding. Bij elke aansluitingsopgave zijn deels andere partners actief. Als we de aansluitingen als een samenhangend geheel zien, kunnen we zorgen voor betere sturing en coördinatie.

Bekostiging

De scholen ontvangen van SWVAM jaarlijks middelen voor professionalisering binnen Passend Onderwijs. SWVAM heeft daarnaast een begrotingsprogramma voor ontwikkeling en innovatie.

Voorstel strategische doelen richting 2026

12. Verder verbreden van het **kennis- en handelingsrepertoire** van docenten en mentoren om leerlingen zoveel mogelijk binnen de klas onderwijs en ondersteuning te geven.
13. Het onderhouden en initiëren van **thema-gerichte netwerken**.

14. Zorgen voor een **functionele en slanke structuur** van overleggen, waarin het gemeenschappelijke beleid van sturing tot uitvoering rond de aansluitingsopgaven opgebouwd en afgestemd wordt.

Koppeling begrotingsprogramma's

Najaar 2021 verder invullen

Uitwerking Focus 3: beleids- en kwaliteitscyclus

Ons derde focusgebied is onze beleids- en kwaliteitscyclus. We vinden het belangrijk goed inzicht te hebben in onze activiteiten en opbrengsten. Zo weten we of we ons werk goed doen, of we daadwerkelijk ontwikkeling mogelijk maken voor ieder kind, en waar verbetering mogelijk is. Binnen onze focus beleids- en kwaliteitscyclus richten we ons op:

1. Beleidsopbouw en monitoring
2. Informatie en communicatie

Beleidsopbouw en monitoring

In dit ondersteuningsplan beschrijven we ons beleid voor de periode 2022-2026 en onze ambities voor de langere termijn. Door doelen te formuleren ontstaat een kader voor toetsing en monitoring, dat elk jaar de basis is voor onze verantwoordingscyclus.

Uitgangspositie in 2022

- Met onze verantwoordingscyclus zijn wij in grote lijnen tevreden. De belangrijkste onderdelen daarvan zijn de gespreksrondes in voor- en najaar met de scholen, het toetsingskader van de Raad van Toezicht, de meerjarenbegroting, de kwartaalrapportages en het jaarverslag. De monitoring hierop verloopt via het verzamelen van verschillende data, die een koppeling hebben met onze vastgestelde indicatoren.
- Waar de monitoring nog niet goed genoeg werkt, verbeteren we die. De indicatoren zijn op schoolniveau goed bruikbaar. Op de vraag of SWVAM een voldoende dekkend aanbod biedt, geven ze minder goed antwoord. Het lukt ons onvoldoende om van onze opbrengsten compleet valide overzichten te maken, waardoor onderlinge vergelijking niet mogelijk is. Om dit te verbeteren zijn we gestart met het platform *Perspectief op School*. Daarmee brengen we op een efficiënte manier de beschikbare data, actieplannen en indicatoren van de scholen en het samenwerkingsverband samen. Het helpt ons om de doelmatige inzet van de rijksmiddelen te laten zien. Ook willen we beter inzicht hebben in de opbouw van onze populatie. In het najaar van 2021 brengt adviesbureau Sardes dat in beeld. Dit gebeurt volgens de indeling uit Focus 1: basis- en lichte ondersteuning, extra ondersteuning en gespecialiseerd ondersteuning. Zo weten we of ons dekkend aanbod voldoende aansluit bij de ondersteuningsvragen van de leerlingen, en of de huidige verdeelsleutel van de middelen nog evenredig is.

Voorstel strategische doelen richting 2026

15. Meer **samenhang en validiteit** aanbrengen in het verzamelen en ordenen van alle informatie die nodig is voor onze toetsing en verantwoording en voor het afstemmen van ons dekkend aanbod op de populatie-opbouw en leerlingstromen binnen SWVAM. Als kader voor het formuleren van indicatoren gebruiken we de takendriehoek.

Koppeling begrotingsprogramma's

Najaar 2021 verder invullen

Informatie en communicatie

SWVAM voert een aantal wettelijke taken uit en legt daar verantwoording over af naar scholen, schoolbesturen, de [ondersteuningsplanraad \(OPR\)](#) en de gemeenten. Dit zijn onze directe belanghebbenden. Daarnaast willen we meer met de buitenwereld communiceren over de manier waarop wij een bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. We willen via onze eigen communicatiekanalen tegenwicht bieden aan de kritiek op Passend Onderwijs in media en politiek. Via het nog op te richten onafhankelijk oudersteunpunt, een opdracht van OCW aan de samenwerkingsverbanden, maken we ouders en hun kinderen snel en goed wegwijs in het vinden van een passende onderwijsplek en de juiste ondersteuning.

Uitgangspositie in 2022

- Onze website, www.swvam.nl, is ons belangrijkste communicatiemiddel. We richten onze informatie op verschillende doelgroepen, streven naar transparante informatie en zorgen ervoor dat de informatie altijd actueel is.
- Binnen ons netwerk brengen we meerdere keren per jaar een nieuwsbrief uit, zonder vaste frequentie. Hiermee informeren we ons netwerk over actualiteiten of belangrijke besluiten.
- Sinds 2021 heeft SWVAM een eigen LinkedIn-pagina, die we gebruiken om onze actualiteiten met een groter netwerk te delen.
- Deze communicatiemiddelen gebruiken we relatief passief. De komende jaren willen we het bereik en de effectiviteit vergroten en activeren.

Voorstel strategische doelen richting 2026

16. Positie ouders en leerlingen versterken door het inrichten van een **oudersteunpunt**.
17. Planmatig en actief **communicatiebeleid** voeren.

Koppeling begrotingsprogramma's

Najaar 2021 verder invullen

4. Dit beloven we – onze ambities voor de langere termijn

In de periode 2022-2026 geven we uitvoering aan ons strategisch beleid met behulp van onze strategische doelen. Tegelijkertijd houden we onze ambities voor de langere termijn voor ogen: meer kansengelijkheid en meer inclusie.

Meer kansengelijkheid

In Nederland zijn we op weg naar een steeds inclusievere samenleving waarin iedereen meedoet. Als SWVAM werken we hier van harte aan mee. Wij willen meer kansengelijkheid door kansenongelijkheid te verkleinen of weg te nemen: dit is onze eerste ambitie voor de langere termijn. Met deze grote ambitie dragen we bij aan een van de meest actuele maatschappelijke vraagstukken. De verwachting is dat het tien tot vijftien jaar duurt voor het onderwijs in Nederland zich volledig in die richting heeft ontwikkeld. Deze verwachting past bij de duurzame manier van besturen die SWVAM voorstaat.

We erkennen dat het onderwijs vormen van kansenongelijkheid kent. Dit komt onder andere door te vroege advisering voor niveauperspectief en vervolgonderwijs, doordat leerlingen voor passend onderwijs buiten de regio moeten reizen, doordat zij het Nederlands onvoldoende beheersen of doordat het VSO niet alle niveaus en profielen aanbiedt. Wij willen tegen deze kansenongelijkheid strijden. Waar we kunnen, zullen we die taak naar ons toe trekken. Tegelijkertijd vinden we dat de verantwoordelijkheid voor het bestrijden van kansenongelijkheid niet alleen bij het onderwijs mag liggen. Andere maatschappelijke factoren zoals prestatiedruk, internationalisering, globalisering en gezondheid zijn mede van invloed. Dit vraagt om geïntegreerd landelijk en internationaal beleid.

Meer inclusie

Onze tweede ambitie voor de langere termijn is het realiseren van meer inclusie. We zien dit als het belangrijkste onderwijsmiddel om de kansengelijkheid van jongeren te vergroten. Bij het realiseren van meer inclusie blijven we vasthouden aan onze twee [hoofddoelstellingen](#). De komende periode nemen we de tijd om inhoud en betekenis aan inclusief onderwijs te geven. Onze eerste verkenning levert een aantal ongepolijste betekenissen op, die om verdere uitwerking vragen:

- De ondersteuningsbehoefte van leerlingen duiden en begrijpen voordat we met de leerling gaan starten.
- Als we denken dat we niet in de ondersteuningsbehoefte kunnen voorzien, zorgen we ervoor dat de leerling snel op een wel passende plek terecht komt; uitvoering geven aan de zorgplicht.
- Als we wel in de ondersteuningsbehoefte voorzien, spannen we ons in om de leerling binnen onze school de eigen ontwikkelingsmogelijkheden te laten realiseren.
- We houden de leerling erbij en we organiseren in samenwerking met de netwerkpartners de benodigde extra ondersteuning.
- Diversiteit vergroten in de regionale mogelijkheden binnen de scholen voor ondersteuning van leerlingen met een ondersteuningsbehoefte.
- Voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte een meer geleidelijke en begeleide overstap naar het VO organiseren.

- Aanwezigheid op school en het volgen van onderwijs aantrekkelijker te maken dan de redenen om van school weg te blijven.
- Leerlingen die extra of intensieve ondersteuning nodig hebben, krijgen dit zoveel mogelijk thuisnabij.
- De positie van leerling en ouders gelijkwaardig te houden in het proces van advisering en keuze van het meest passende leer- en ondersteuningstrajecten.
- Te streven naar overeenstemming met alle direct betrokkenen; alleen dan kan er sprake zijn van een passend aanbod.
- Ervoor te zorgen dat onderwijs-, ondersteunings- en zorgplannen met elkaar geïntegreerd zijn.
- Verdere regionalisering van het dekkend aanbod.

In de periode 2022-2026 willen we de voorbereidingen treffen voor deze ambities, zodat we ze op de langere termijn concreet tot uitvoering kunnen laten komen.

5. Zo verantwoorden wij ons – onze planvorming en evaluatie

We begroten programmatisch: al onze beleidskeuzes vinden een plek in een van de begrotingsprogramma's. De begroting is meerjarig opgesteld en volgt het strategisch beleid. Op basis van een jaarlijkse risicoanalyse bouwen we voorzorgsmaatregelen op. Via kwartaalpeilingen monitoren we de realisatie van de begroting, en sturen we zo nodig bij.

Om te weten of we op de goede weg zijn, spreken we voor SWVAM een toetsingskader af. Na elke vier, zeven en twaalf maanden van het kalenderjaar rapporteren we over de waargemaakte doelen, de opbrengsten en eventuele bijstellingen.

Jaarlijks doen we voor SWVAM verslag van de kwantitatieve en kwalitatieve opbrengsten in ons jaarverslag. Van ons jaarverslag maken we altijd een publieksversie. [Deze zijn te vinden op onze website](#). Een samenvattende reflectie op het Ondersteuningsplan 2018-2022 in gesprek met een aantal belanghebbenden [is te beluisteren in onze podcast](#).

Scholen beschrijven en verantwoorden in hun jaarplan hoe ze de ondersteuningsmiddelen inzetten. Hiervoor hebben wij een kwaliteitskader opgesteld. De kern van dat kader vormen de gespreksrondes met de scholen. [Een uitgebreide uitleg van ons kwaliteitskader is te vinden op onze website](#). Via het platform Perspectief Op School (POS) gaan we het kwaliteitskader inrichten dat voortkomt uit dit nieuwe Ondersteuningsplan.

Formeel start het Ondersteuningsplan in het schooljaar 2022-2023 en loopt het tot en met het schooljaar 2025-2026. Wij laten dit ondersteuningsplan al in januari 2022 ingaan, omdat het zo goed aansluit op onze meerjarenbegroting en vierjarenplanning. In 2025 maken we de balans op. De evaluatie resulteert in het Ondersteuningsplan 2026-2030.

6. Zo werken we – onze structuur en afspraken

In dit hoofdstuk beschrijven we hoe ons samenwerkingsverband is ingericht. Dat wil zeggen, we benoemen de belangrijkste kenmerken en verwijzen naar onze website voor de gedetailleerde en actuele beschrijving daarvan.

Organisatie

SWVAM/Regioloket

De interne organisatie van SWVAM is klein. Het Regioloket, bestaande uit een aantal orthopedagogen en een secretariaat, voert de wettelijke taken uit. Een deel van de orthopedagogen heeft tevens beleidstaken. Daarnaast is er een directeur-bestuurder, die eindverantwoordelijk is en ondersteuning krijgt van een directiesecretaresse. Voor het draaiend houden van een aantal leernetwerken zijn twee zorgcoördinatoren voor een dagdeel per week bij SWVAM gedetacheerd. Een controller en een functionaris gegevensbescherming huren we in. Incidenteel huren we ook andere externen in.

Governance

SWVAM is een stichting met een Raad van Toezicht-model. De leden van de Raad van Toezicht (RvT) zijn de bestuurders van de aangesloten scholen. Een onafhankelijk voorzitter waarborgt de onafhankelijkheid van het toezicht.

Ondersteuningsplanraad

SWVAM heeft een ondersteuningsplanraad (OPR), bestaande uit personeelsleden en ouders. De MR van de scholen van SWVAM vaardigt hen af. Via de OPR borgen wij de medezeggenschap en organiseren wij onze tegenspraak.

Overleg- en netwerkstructuur

We hebben een vaste overlegstructuur voor de RvT en de OPR. Deze is gekoppeld aan de formele taken van beide organen. Bij de inhoudelijke beleidsopbouw spelen de directeuren, de zorgcoördinatoren en de gemeenten een belangrijke rol. Ook met hen hebben we vaste overlegstructuur.

Oudersteunpunt

In afwachting van de eisen van het ministerie van OCW ontwikkelen we in de periode 2022-2026 een Oudersteunpunt. Zodra hierover meer bekend is, vermelden we dit op onze website.

Werkprocessen

We voldoen aan alle eisen van Passend Onderwijs. Ons beleid, werkwijze en procedures beschrijven we op onze website.

- [Zorgplicht](#)
- [Langdurig verzuim en thuiszitten](#)
- [Procedure Toelaatbaarheidsverklaring \(TLV\) en doorstroom van PO of VO naar VSO of Pro](#)
- [Procedure klacht en bezwaar](#)
- [Privacybeleid](#)

Financiën

(zie website voor actuele MJB)

In onze begrotingssystematiek werken we met een programmatisch opgebouwde jaar- en meerjarenbegroting. We kennen daarin zeven programma's:

- Basisondersteuning
- Lichte ondersteuning
- Extra ondersteuning
- Gespecialiseerde ondersteuning
- Interne organisatie
- Innovatie en ontwikkeling
- Toezicht

Documentatie

Voor verdere informatie over SWVAM verwijzen wij naar:

- [De website van SWVAM](#)
- [Documenten op de website van SWVAM](#), waaronder het Ondersteuningsplan 2018-2022 en de jaarverslagen
- [Samenwerkingsverbanden op de kaart](#)

7. Afkortingen en begrippen

Begrip en afkorting	Verklaring
Inclusief onderwijs	Onderwijs waaraan ieder kind meedoet, een voortgezette vorm van Passend Onderwijs
Internationale Schakelklassen (ISK)	Klas waarin een buitenlandse leerling Nederlands leert en wordt voorbereid op het reguliere onderwijs
Leerwegondersteunend onderwijs (LWOO)	Vmbo-onderwijs voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben, o.a. in de vorm van kleine klassen
Multidisciplinair overleg (MDO)	Overleg waaraan diverse deskundigen meedoen
Ondersteuningsbehoefte	De ondersteuning die een leerling nodig heeft om zich te kunnen ontwikkelen
Ondersteuningsplanraad (OPR)	Het medezeggenschapsorgaan van het samenwerkingsverband
Onderwijsarrangement	De extra ondersteuning die een school kan bieden
Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)	Plan waarin het ontwikkelingsperspectief van de leerling beschreven wordt
Praktijkonderwijs (PrO)	Voortgezet onderwijs voor leerlingen voor wie vmbo-basis te lastig is. Praktijkonderwijs bereidt leerlingen voor op wonen, werken, burgerschap en vrije tijd
Residentiële voorziening	Voorziening waarin een leerling woont, buiten de eigen leefomgeving
Schoolondersteuningsprofiel (SOP)	Hierin legt een school uit welke ondersteuning er op die

	school mogelijk is, vanuit de basisondersteuning en vanuit het samenwerkingsverband
Speciaal onderwijs (SO)	Onderwijs voor leerlingen die extra zorg of begeleiding nodig hebben, die in het regulier onderwijs niet geboden kan worden
Symbiose	Een deel van het onderwijs volgen op een andere school
Toelaatbaarheidsverklaring (TLV)	Een verklaring die toegang geeft tot het speciaal onderwijs
Voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (Vavo)	Volwassenenonderwijs voor het behalen van een diploma of deelcertificaten op vmbo-t, havo- of vwo-niveau
Voortgezet speciaal onderwijs (VSO)	Voorgezet onderwijs voor leerlingen die extra zorg of begeleiding nodig hebben, die in het regulier onderwijs niet geboden kan worden
Zeer moeilijk lerende kinderen (ZMLK)	Kinderen met een meervoudige, verstandelijke of lichamelijke handicap
Zorgvraag	De zorg die een kind nodig heeft